Jongerenperspectief op vertrouwen

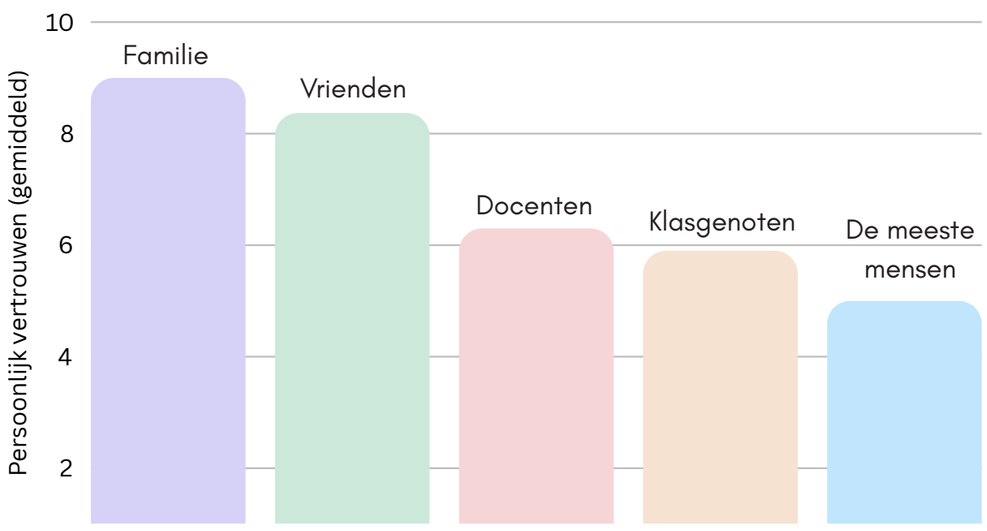
Vertrouwen vormt het fundament van sociale relaties. In de media is er veel berichtgeving rond dalend vertrouwen van jongeren. Maar jongeren worden zelden gevraagd wat vertrouwen volgens hen betekent en wat er moet gebeuren om hun vertrouwen te verbeteren in mensen om hun heen, zoals docenten, of maatschappelijke instanties, zoals de politie en de overheid. In dit manifest is kennis uit de wetenschap (**FACTS**) gecombineerd met oplossingen van jongeren (**TAKE ACTIONS**).

Jongeren definiëren vertrouwen als volgt:

"Vertrouwen is het gevoel dat je veilig genoeg bent om jezelf open en kwetsbaar op te stellen, omdat je verwacht dat de ander zorgvuldig en eerlijk met jou, je gevoelens en je belangen zal omgaan."

Persoonlijk vertrouwen van jongeren

Het vertrouwen van jongeren in mensen om hen heen (persoonlijk vertrouwen), zoals familie en vrienden, is de voorloper van vertrouwen in mensen die verder van de jongeren af staan, zoals klasgenoten, docenten, jongerenwerkers en andere volwassenen.

Figuur 1 | Het persoonlijk vertrouwen van jongeren. Jongeren vertrouwen hun familie en vrienden het meeste en ze vertrouwen docenten en klasgenoten meer dan de meeste mensen.

Docenten

Jongeren hebben meer vertrouwen in docenten dan in de meeste mensen, maar ze geven aan dat die op verschillende manieren beschadigd kan worden, bijvoorbeeld door roddelen onder collega's. Docenten kunnen dit vermijden door deze **TAKE ACTIONS:**

- Investeer in de relatie met leerlingen en kom afspraken na.
- Laat jouw vertrouwen in je leerlingen blijken.
- Creëer een omgeving waarin leerlingen zichzelf kunnen zijn en fouten mogen maken.
- Open zelf het gesprek over niet-vak gerelateerde onderwerpen.

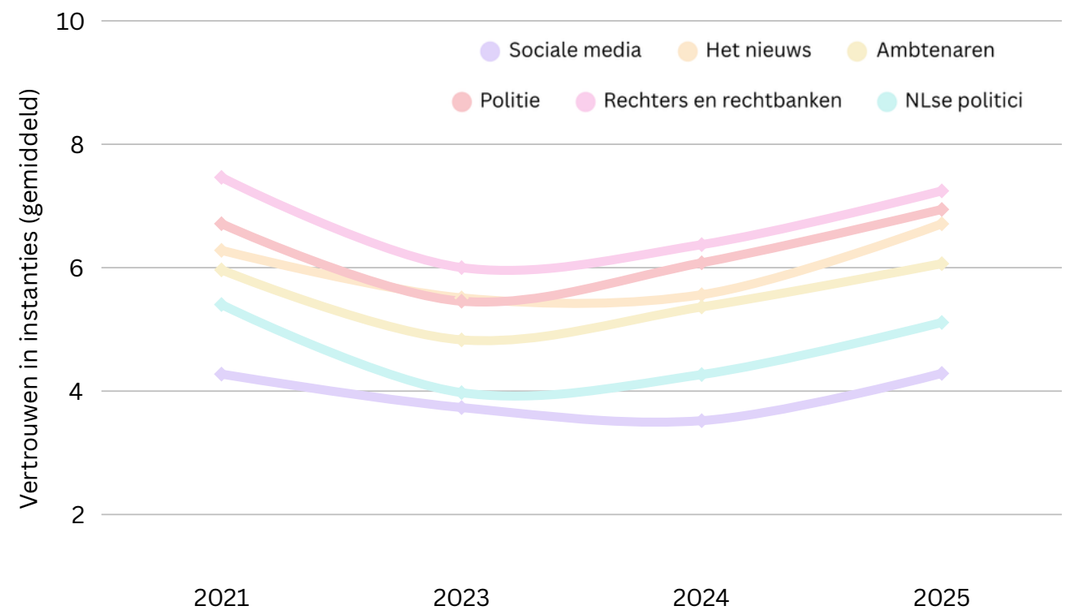
Volwassenen in de directe omgeving van jongeren

Jongeren hebben naast hun familie en school andere volwassenen die ze vertrouwen. Denk aan sportcoaches en jongerenwerkers. Hiervoor hadden jongeren ook **TAKE ACTIONS**:

- Luister, wees eerlijk en kom je afspraken na.
- Neem jongeren serieus, geef hen oprechte aandacht en communiceer duidelijk.
- Spreek enkel over dingen waar je echt kennis over hebt.
- Durf zelf ook eerlijk te zijn en je open te stellen.
- Sta voor hen klaar en bied hulp aan wanneer dat nodig is, meedenkt en onvoorwaardelijke steun geeft.

Vertrouwen van jongeren in instanties

Het vertrouwen van jongeren in instanties zoals de politie en de overheid is dynamisch; het kan veranderen en verbeteren doorheen de tijd, op basis van ervaringen en omstandigheden.

Figuur 2 | Jongeren hun vertrouwen in instanties is afhankelijk van omstandigheden. Na de coronapandemie (in 2023) kende het vertrouwen van jongeren een dip. Rechters en rechtbanken en de politie zijn het meest betrouwbaar volgens jongeren, terwijl ze ambtenaren, Nederlandse politici en sociale media het minst vertrouwen.

Politie

Jongeren geven aan dat hun vertrouwen in de politie algemeen hoog ligt. Wel geven ze aan dat het nog zou kunnen verbeteren op basis van deze **TAKE ACTIONS:**

- Toon werkelijke interesse in jongeren en hun welzijn, niet enkel in het uitvoeren van regels.
- Help jongeren begrijpen waarom de politie handelt zoals zij handelt, wees transparant.
- Behandel jongeren met respect en gelijkwaardigheid.

Ambtenaren en Nederlandse politici

Vergeleken met andere maatschappelijke instellingen ligt het vertrouwen in ambtenaren (zoals van een gemeente) en Nederlandse politici het op een-na-laagst (net hoger dan sociale media). Volgens jongeren kan hun vertrouwen in deze personen verbeteren door deze **TAKE ACTIONS:**

- Maak besluitvorming zichtbaar, begrijpelijk en transparant voor jongeren: laat zien dat keuzes echt vanuit het belang voor burgers, inclusief jongeren, worden gemaakt.
- Betrek jongeren en ga mét hen in gesprek.
- Doe wat je zegt en laat zien wat je doet. Laat zien wat er gebeurt met signalen, ideeën en beloften.

Kortom, uit dit manifest leren we het volgende:

Jongeren beoordelen vertrouwen relationeel. Naarmate jongeren ouder worden, breidt hun netwerk van vertrouwensfiguren zich uit, maar de voorwaarden voor vertrouwen blijven opmerkelijk gelijk.
Ervaringen met vertrouwen in persoonlijke relaties lijken meegenomen te worden in de manier waarop jongeren naar instanties kijken.
Jongeren begrijpen vertrouwen anders dan beleidsmakers vaak veronderstellen.
Vertrouwen ontstaat niet omdat jongeren iemand vaak zien, maar omdat jongeren zich gehoord, gerespecteerd en serieus genomen voelen.
Ook wanneer het gaat om vertrouwen in de politie, gemeentes en politici blijven jongeren in relationele termen spreken.

Dit manifest is geschreven door Sophie Sweijen en Ethell-Marjorie Dubois samen met de rest van het YoungXperts team.
Dit project komt voort uit een intensieve samenwerking met verschillende partners: YoungXperts, Erasmus SYNC lab, Healthy Start Convergence, Stichting STAD, Grafisch Lyceum Rotterdam, Wolfert Tweetalig, Katholieke Scholengemeenschap Etten-Leur, JobMBO, Practoraat Gelijke kansen van Albeda, In Search of Trust Project, Well-B-Young project, NJR bestuur en Save the Children.